

Dolenjske Novice.

Izhajajo 1. in 15. vsacega meseca. Cena jim je za celo l gld., za pol leta 50 kr. — Naročnino sprejema
I. Krajec v Novem mestu, dopise pa uredništvo.

Kdor želi kako oznanilo v „Dolenjske Novice“ natisniti dati, plača za dvostopno petit-vrsto 8 kr. za enkrat, dvakrat 12 kr., trikrat 15 kr.

Gospodarske stvari.

Zborovanje sadjerejcev v Novem mestu.

Dolenjska je stvarjena za sadjerejo. Te besede se pogostoma čujejo iz raznih ust. Dasi bi morala imeti naša Dolenjska v resnici saj po nekaterih krajih pravo podobo raja, vidimo vendar, da ne kaže tistega lica, kakor ga kažejo glede sadjereje druge dežele. Mnogo je okrajev po Dolenjskem, kjer je sadjereja še čisto zanemarjena. Nočemo preiskovati in navajati vzrokov temu dejstvu, trditi pa moramo, da smo Dolenjci glede sadjereje še mnogo zaostali za drugimi deželami, in da nas čaka še mnogo mnogo dela, da dospemo z našo sadjerejo na tisto stopinjo, ki je potrebna za zboljšanje gmotnih naših razmer.

Za povzdigo sadjarstva sta v zadnjem desetletju največ delovali kmetijska šola na Grmu in kmetijska družba v Ljubljani, in sicer s tem, da sta na tisoče sadnih dreves razdelili med Dolenjce. Tudi ljudsko-šolskim in zasebnim drevesnicam se imamo mnogo zahvaliti, da naša sadjereja polagoma napreduje. Blagodejen vpliv tega delovanja se že kaže, a kazal se bode še očitneje v nekoliko letih.

PODLISTEK.

Vest.

Češki napisal AL. Jirásek, poslovenil Savo Savič.

(Konec.)

III.

Za nekaj časa je zvedel zdravnik posebno novico. Imel je iti k staremu Vlčku. Sam hišnik, njegov sin, je prišel ponj.

„Kaj se je zgodilo starčku?“ je vprašal zdravnik. „Vsled njegove roke me gotovo ne kličete?“

„Da, milostni gospod, ravno zaradi nje.“

Zdravnik se je nemalo začudil. Hišnik je pripovedoval, kako se je oče ponesrečil:

„Moj najstarejši petletni deček je pohajal po dvorišču ter tekal sem ter tja, dokler ni prišel do hleva. Vrata so bila odprta, in deček je stopil notri. Izmed hlapcev ni bil nikdo v hlevu. Ne

Da se pa povzdigne naša sadjereja prej ko mogoče na tisto stopinjo, katera ji pristojna po svoji važnosti in po ugodni legi naše pokrajine, treba jo bode v bodočnosti še bolje pospeševati, in pospeševati jo treba po gotovem načrtu. Delovati bo treba zlasti na to, da se drevje ne sadi samo po vaseh, kakor je to sedaj običajno, ampak v ugodnih legah tudi po polju, in da se pridelujejo v pripravnih krajih v veliki meri jednake vrste takega sadja, ki ima veliko vrednost za kupčijo. Le potem se bo razvila živahna kupčija tudi po naših krajih in sadjereja postala bo dobičkonosna. Ugodna prodaja sadja bo pozneje ravno tako vnemala gospodarje k pridnemu zasajanju sadnega drevja in pripomogla s tem k vspešnemu razvoju sadjarstva, kakor vpliva sedaj dobra prodaja vina na povzdigo vinoreje.

Da se bo pa sadna kupčija lahko pričela, pričeti moramo s pridelovanjem takega sadja, ki je za kupčijo pripravno. Kakor hitro bomo imeli zadosti enakovrstnega in dobrega sadja na prodaj, naši bomo tudi kupce za naše sadje.

Ker se sedaj po raznih naših drevesnicah izgojujejo jako različne manj in bolj priporočljive

vem kaj in kako, ali je deček s šibo mahal ali kaj, naenkrat je nastal v konjušnici strašen ropot. Rujavec, oni z liso, mogoče ga poznate, ta divja zver je začel stresati, kopal je, grizel soseda, in za nedolgo časa so se bili vsi trije konji. Hrzali so in tolkli, da je tlak letel v trske, in naš Jožek v tem. Kričal in plakal je, toda nikdo ga ni slišal. V tem je šel naš dedek mimo, in ko je hotel zavpiti nad konji, vidi pri steni vnučka na smrt prestrašenega in kričečega. — Ded si ni pomišljal. — Kričnil je nad konji, vdaril rujaveca, ki stoji ravno pri vratih, in že je bil med njimi, popadši vnučka z levo roko, da ga bolj oddalji konjem. To je opravil dobro stari konjenik — toda med vrati ga je zadela rujavčeva podkev v desno roko. Bolelo ga je, toda nič se ni menil za to, dokler se mu ni razvila velika rana, in še zdaj se je branil zdravnika. Vidite, milostni gospod, to je na desni roki.“

Zdravnik je potrdil, da razume.

sadne vrste, treba bo v bodoče postopati bolj jednotno in po določenem načrtu. Takisto bo delati na to, da se pospešuje sadjereja posebno po krajih, ki so za to najbolj pripravi.

Da se dolenska sadjereja v tem smislu povzdigne, in da se poprimemo tudi pri nas te prekoristne vejice kmetijske po določenem načrtu, sklenila je kmetijska podružnica novomeška v zadnji odborovi seji povabiti vse znane veščake in pospeševalce sadjereje, da pridejo v četrtek po binkoštih t. j. dne 2. junija v Novo mesto na skupni posvet*, pri katerem se imajo obravnavati sploh vsa vprašanja, tičejoča se povzdige sadjarstva in sadne kupčije na Dolenjskem.

V. R.

Prav važna opazka gledé obdelovanja cepljenih ameriških trt v vinogradu.

Po južnih vinorodnih deželah sadili so v prejšnjih časih, ako so nov vinograd zasajali, čuda dolge ključe, oziroma bilfe. Po celi meter, da še daljši, bili so ključi, bile so bilfe, kakoršnih so se Dalmatinci, Istrijani, Goričani, Vipavci itd. pri zasajanju novih vinogradov posluževali. Da so morali tako dolgim sajenicam primerno tudi svet jako globoko prekopati, prerigolati, razumljivo je samo o sebi. In temu bilo je istinito tako, kajti, ne meter globoko, ampak junaku skoro do pod pazduhe, tako se je prekopavalo v navêdenih krajih. In zakaj pa to, zakaj so tako dolge ključe ali bilfe zasajali? Zato, ker so hoteli s tem svoje trte pred poškodbo po hudih sušah, kakoršne v navêdenih krajih kaj pogostokrat v poletnem času rade nastanejo, obvarovati. Čim globokejši imajo trte

* Glej „Vabilo“ zadej med domačimi vestmi.

Našel je starca sedečega v postelji. Kadil je. Vzel je pipo iz ust in si jel na zdravnikovo povelje odvezovati rano. Zdravnik jo je dolgo ogledoval in obraz se mu je bolj in bolj oblačil. Potem je vzdignil glavo in pogledal na starega kirasirja, ki mu je nepremično gledal v oči, čakaje odgovora.

„Rana je zanemarjena — kost — Bode treba —“ „Odrezati —“ je končal dosluženec, in oči so mu nekoliko hitreje utripale. Sinova soproga je prebledela in vzdihnila ter odšla vun. Hišnik je bil kakor omamljen. Najmirnejši je bil stari Vlček. Molk, ki je nastal, je pretrgal s temi besedami:

„Jaz sem to vedel. To je kazen. Zgodi se božja volja.“

Drugega dne so ga odpeljali v mestno bolnišnico.

Zdravniki so se čudili vdanosti in stanovitosti,

svoje korenine, tem lažje in tem dalje se suše branijo. Tako so ljudje sklepali in prav so imeli. No, pri tem postopanju so pa zapazili, da se trte, osobito v prav težkem ilovnatem svetu, tako globoko niti koreniti niso hotele, in da so že ukorenitnim sajenkam — bilfam — v taki globokosti še celo korenine rade odgajile. Pa znali so si tudi iz te nepovoljnosti pomagati in sicer s tem, da so mlade zasaditve, mlade trte, v drugem, tretjem, da še celo v poznejših letih, na spomlad za kakih 30 do 40 cm globoko odkopavali ter jih odkopane noter do jeseni pustili. Tako odkopane trte so se veliko rajše v globokosti korenile, ker sta solčna toplota ter zrak — v druŕstvu sè pravo vlažnostjo najvažnejša pogoja rasti — veliko globokejše segla, kakor bi pa brez odkopavanja. Tako odkopane trte se pa tudi pri vrhu, to je plitvo pod površjem zemlje, niso korenile; one niso napravljale takozvanih rosnih korenin, katere koreninino deblo in korenine na tem le slabijo.

Vidite, dolenski vinogradniki, tako odkopavanje cepljenih ameriških trt moramo tudi po naših vinogradih vpeljati, in to iz nastopnih vzrokov. Prvič zato, da se bodo ameriške trte v globokosti, osobito v globokosti težkega sveta tem rajše in tem krepkejše korenile, drugič pa še posebno zato, da se nam evropski les korenitil ne bode. Bodo pri zasajanju že cepljenih ameriških trt, ali pri grubanji na stalnem mestu, zeleno ali suho, pa visoko cepljenih trt še tako pozorni, vendar se prav lahko pripeti, da pride marsikatera trta vendar že pri saditvi ali pri grubanji z evropskim lesom tikoma k zemlji ali še celo že deloma v zemljo.

Ako se to že pri zasajanju ali grubanju samem ne zgodi, zgodi se pa prav lahko v poznejših

s katero se je vdal operaciji, dasi mu je šlo za življenje.

Ohranil si je je. Hodil je zopet po dvorišču ter posedal na vrtu in na klopici pred hišo. Toda desnice ni na solcu ogreval. Kakor prazna nogavica mu je visel ob boku rokav vojaškega plašča, na katerem se je lesketal zaslužni križec.

Nabran obraz starega kirasirja ni bil več tako temen in mrzel.

„Zdaj ima revni stavec v resnici mirneje vest,“ je rekel hišnik in pristavljaj: „Saj je tudi v resnici več trpel, kakor oni ubogi Francoz.“

Ko je tako nekoč neki tujec videl starega kirasirja in njegov prazni rokav mesto desnice, je vprašal, sodeč po zaslužnem križcu na njegovih prsih:

„Ali ste prišli ob roko v francoskih vojskah?“

In stari Vlček ni zanikaval, ampak rekel je:

„To imam iz francoskih vojsk.“ In imel je prav.

letih vsled okopavanja, vsled gnojenja, že celo v nižavah. No, ako se takim trtam pri vsakem prvem okopavanju evropskih rosnih korenin gladko ne poreže, potem so v prilično prav malo letih proč. Takim trtam oslabe namreč ameriške podloge tako, da niso niti približno tako debele, kakor je evropsko deblo nad njimi. Nek odlični štajerski strokovnjak je rekel, da so take trte krvavim klobasam podobne, pri kojih je ameriški del — podloga — špila, evropski pa — klobasa sama. V malo, v dveh do treh letih prevladajo evropske korenine ameriške popolnoma, in poslednje s celim koreninam deblom odmrjejo popolnoma, one odgnijejo tako, da se evropski, to je nadzemeljski del trte le še od svojih lastnih evropskih korenin živi. Te pa napade trtna uš, in po trti je že, ko je komaj dobro rasti začela. Ako se pa takim trtam pri prvem okopavanju, rosne, iz evropskega dela rastoče korenine odreže, trto pa zopet sè zemljo zasuje, kaj se zgodi potem? Potem pa zažene trta iz vsake rane odrezanih evropskih korenin nove korenine, in do prihodnje spomladi je na dotičnem mestu trta zopet vsa kosmata rosnih korenin. Ponovi naj se to več let zaporedoma, in biti mora gotovo ob cepljeno trto, le par let pozneje, kakor ako bi se rosnih korenin prav nič evropejskemu delu ne odjemalo. Zato nam mora biti pač jasno, da storimo najbolje in da ukrenemo edino pravo, ako cepljene ameriške trte pred vsem prav pravilno sadimo, oziroma grubamo, namreč tako, da jim ostane evropski del ves nad zemljo, in ako pa še vrhu tega v poznejših petih do šestih letih z njimi tako-le postopamo: Najprej jih obrežemo, potem okopljemo ter vseh rosnih korenin popolnoma oprostimo; na to jih nakolimo ter povežemo, in okolo že povezanih trt izkopljemo še tako globoke in široke jamice, da pride ves evropski del na dan, tako da korenin nikakor delati ne more. Kdor ne bode tako postopal, praskal se bode čez par let prav gotovo za ušesi, kajti z velikimi stroški zasajen ameriški vinograd začel mu bode vsihati, namesto da bi najbujnejše rastel ter najčvrstejšee rodil.

 Dolenjski vinogradniki, bodejte toraj sebi na veliko korist ubogljiivi, in odkopljite vse cepljene ameriške trte ter pustite jih odkopane vsaj do družega okopavanja, najboljši pa do jeseni!

Kaj je novega po avstrijskem cesarstvu?

Po velikonočnih počitnicah se je državni zbor zopet pričel. Kaj se je sedaj zgodilo posebnega? Državnozbornske večine ni več. Dnê 26. aprila se je razbila. Bilo je namreč ta dan glasovanje o pred-

logu, ki so ga predlagali nemški liberalci, sploh nemška levica, da se namreč prejšnje Badenijevo ministerstvo posadi na zatožno klop, češ, ker je kratilo Nemcem svobodo v zbornici in se pregrešilo v zbornici z odredbami, ki so bile za nemško levico preostre. Predlog njihov je bil vsprejet z večino osmih glasov. Glasovali so zanj seve vsi levičarji: nemški liberalci, Italijani, socialni demokratje in trije radikalni Rusini. Da dosedanja tako trdna desnica ni zmagala, je kriva nemška katoliška ljudska stranka, ker se je odtegnila glasovanju, in so krivi tudi nekateri slovanski poslanci, ker jih ni bilo na Dunaju. Skoda! Nemci so strašansko veseli te zmage nad Slovani. Nemška katoliška ljudska stranka je največ pripomogla k razpadu desnice, to se mora reči. Saj nekateri njeni člani niso ravnali dosledno: jeseni so šli z Badenijem, podpisali Falkenhaynovo postavo, sedaj pa glasujejo za zatožbo Badenijevo, ali se odtegujejo glasovanju! No, sodeč po tem, kar je sedaj izjavil baron Dipauli, načelnik katoliške ljudske stranke, da namreč kljub katoliške ljudske stranke nikakor ne misli izstopiti iz desnice, za desnico ne bo nobenih posebnih posledic. — Ministerski predsednik grof Thun se je te dni izjavil o jezikovnih razmerah v imenu vlade. Njegova izjava je sploh ugajala. Ugajati mora zlasti narodnostim, ki so v kaki deželi v manjšini, kakor na primer izvenkranjskim Slovencem. — Finančni minister se je odzval predlogu našega poslanca Pfeiferja, da bi namreč komisije za osebne dohodnine odračunavale stroške, ki jih imajo vinorejci za pomlajenje po trtni uši poškodovanih vinogradov, in je izjavil, da je v tem smislu postopati naročil davčnim oblastvom.

Kaj je novega po širokem svetu?

Vojska med Španijo in Zjedinjenimi državami ameriškimi se je začela; da-si ni še uradno proglašena, že ves ta teden traja. Pa dosedaj še ni krvava. Zjedinjene države so poslale svoje brodovje pred glavno mesto otoka Kube, pred Havano, in je oklenile, da ne more dobivati živeža. Bitke še nobene ni bilo. Amerikanci le lové po morju španske ladije, Spanci pa amerikanske. Amerikanci nečejo precej napasti Spancev v očitni bitki. Havano imajo obkoljeno od morske strani. Na ta način jo upajo sestradati, da se bo sama udala brez prelivanja krvi. Kam se bo obrnilo špansko ladijevje, se še ne ve. Na obeh straneh še niso dosti pripravljeni. — Zato tako odlašajo in se nečejo še očitno spoprijeti. Pričakuje se pa vsak dan, da se bo začel krvav boj. Na kateri strani bo zmaga, ali bo zmagal ameriškanski denar, ali španska vojna izvežbenost in srčnost, se sedaj še ne more določiti.

Piše se nam:

Iz Novega mesta za Novo mesto. — Po Dolenjskem dobro vspeva kurja reja; naše mesto še posebno tekmuje s kurjo rejó drugih dolenjskih mest in trgov, in prišli tujci so že večkrat svoje začudenje izrekli, ko so to poulično kurjo rejo ugledali. S tem so nas prav za prav opozorili na kure, ker mi domači smo jih bili tako vajeni, da jih niti videli nismo. V šali je nekdo kure za novomeško posebnost smatral, in primerjal Novo mesto Benetkam, kjer golobe na mestne stroške redijo. Oglejmo si nekoliko te živali. Najlepši eksemplari so brezdvomno na Florijanskem trgu. Petelini in kokoši so prave kitajske pasme, ter ponosno šetajo po onih mestnih nasadih. Da škode ne naredé, tega se lahko vsakdo prepriča.

Druga kurja družina pristne domače vrste nahaja se blizu gimnazije, ter hodi na sprehod v bližnjo cerkveno ograjo, ktera je bila pred par leti na novo in kaj lepo urejena, ter prostor z lepimi gredicami okrašen. Pa kurji rod je že od nekda j rad tje zahajal, ter stikal, kaj je vrtnar v zemljo vtaknil. Rajni pater gvardijan imel je žival silno rad, za one kokoši pa ni nikdar maral. Enkrat je celo pri občini se pritožil, ter prosil, da bi one goste odpravili, kar so tudi obljubili. Kako pa se je vse to vršilo, se ni nikdar zvedelo. Potem pa soditi, da so kure slej ko prej tje zahajale, so to zastarane pravice, ki presegajo občinsko oblast.

Pred mostom se nahaja zopet neka gorska pasma kokoši, kajti kaj spretno zna brskati po onih skalah pod hišo rokodelske družbe in pod Delhunijevo hišo. Pogumno in predrzno iščejo tam še zadnje trohice zemlje. Delale so kaj vspešno svoje dni. Pred leti je bila ona strmina še obraščena s travo in grmovjem; danes je gola skala, mesto je že moralo pot podzidavati, ker se je vsled tega rušiti začela. — Lepše kurje pleme nahaja se v cerkveni ulici. S krasnim petelinom na čelu prikorakajo dobro rejene kure pri malo odprtih vratih na ulico, in to edino radi sprehoda, in da mimogrede nekoliko kremplje nabrusijo. Dalje je še mnogo posamnih kokoši, ki se pa ne drže tako točno svojih prostorov, ampak se sprehajajo po raznih ulicah; tudi na glavni trg pridejo pogledati, kaj je novega tam. Nekaj je čudnega na tem. One pasje mrcine, katerih je vedno mnogo na trgu, ne store kuram nič žalega, kadar pa v kako vas pridejo, pa vso perutnino preplašé. Pred kavarno sedeči opazovalec si je to tako raztolmačil, da psi dobro vedó, da bodo svoječasnó dobili koščene ostanke teh kokoši mej zobe. Te vrste kokoši imajo zaslugo, da vidimo v našem mestu toliko na cesto visečih vrtnih ograj, ker so spodkopane od ojstrij krempljev. Ne smemo prezreti še vrsto prave vrtné kokoši, ki se pa na domačem vrtu ne počuti tako dobro, kakor na sosedovem, kar pa provzroči mej gospodinjami strašno vojsko. Želeti je, da se ta nedostatek s kurami polagoma odpravi, če hoče mesto čisto in čedno postati.

Od Krškega 19. aprila. — Znano je, da je ranjci gospod grof Auersperg storil ustanovo, in sicer dobrih 360 gld. na leto za dijake, kateri jo vživajo do dopolnjenih študij. Zares srečen, kateri jo dobi. Nekteri dijaki tudi že naprej preračunajo leta, kedaj bode ta ali una ustanova zopet razpisana. Eno tako uživa eden že čez 12 let, potegnil je že toraj 4320 gld. Dijaka ne moremo imenovati, ker je že 7 let, kar ima gimnazijo za hrbtom. Pokukal je v pravoslovje v Gradcu in montanistiko v Ljubnem, ali iz njega ni dosedaj nič, strokovnjaškega kruha se ne loti, in

ustanova le ni razpisana. Menda s sprehajanjem in obiskovanjem boljših hiš ustanove ne zasluži. O izpitihi ni slišati in tako vsled tega postaranega dijaka moramo drugi trpeti, ko bi si vendar v srečo štel vsak, ki bi ustanovo 360 gld. eno ali dve leti vžival. Namen ranjcega gospoda grofa Auersperga gotovo ni bil, nemarnost podpirati v očigledno škodo potrebnih in vrednih dijakov.

Domače vesti.

(Prevzv. gospod knezoškof Dr. Anton Jeglič) pride prve dni meseca maja za stalno v Ljubljano.

(Imenovanje.) Gospod Luka Pintar, c. kr. gimn. profesor v Novem mestu je imenovan skriptorjem licealne knjižnice v Ljubljani; na njegovo mesto pride g. dr. Josip Pipenbacher.

(Gospod August Guzelj) imenovan je c. kr. gozdnim komisarjem.

(Občina Črnomelj) je prva med slovenskimi občinami, ki je poslala prošnjo do predsedništva državnega zbora, da se ustanovi v Ljubljani slovensko vseučilišče.

(Vabilo) k koncertu s plesom, katerega priredi svojim članom dne 7. maja 1898 v postorih „Narodne čitalnice“ v Novem mestu „Dolenjsko pevsko društvo.“ — Pri koncertu sodelujejo iz posebne prijaznosti solistka gospica Milka Dolencéva in slav. pevski zbor „Glasbene matice“ v Novem mestu. Vzpored: I. Koncert. 1. Križkovsky: „Utopljenka,“ možki zbor. 2. a) Grieg: Solvejgina pesem; b) Mascagni: „Ljubi me — ne ljubi me,“ c) Liszt: „Kot ljubek cvet se zdiš mi.“ 3. Smetana: Šesterospév iz opere „Prodana nevesta.“ 4. a) Nedved: „Nazaj v planinski raj!“ b) Wagner: Zbor iz opere „Tannhäuser,“ mešana zbor. II. Ples. — Začetek točno ob 8. uri zvečer. Vabilo velja kot vstopnica. Vstopnina za nečlane: Sedeži po 50 kr., stojišče 30 kr., za dijake po 20 kr.

(Bralno društvo v Črnomlju) priredi v nedeljo 8. maja v društvenih prostorih veselico s petjem, godbo in gledišno igro „Zamujeni vlak.“

(Občinske volitve.) V občinski zastop za občino Prečno pri Novem mestu bili so dne 17. marca izvoljeni naslednji posestniki: Županom Josip Drenik iz Beršlina. Svetovalcem: Anton Košir iz Spodnje Straže, Franc Vintar iz Hruševca, Franc Zalokar iz Ločne, Franc Šali iz Češčevasi, Anton Kokalj iz Bršlina, Janez Planinšek iz Dol. Kamenc in Jože Murgelj iz Daljnega vrha.

(Šoli „Glasbene Matice“ v Novem mestu) so doslej naklonili podpore: Slavno mestno županstvo v Novem mestu 25 gld. (kot prvo podporo.) slavno mestno županstvo v Črnomlju 10 gld., slavná posojilnica v Trebnjem 8 gld., slavná posojilnica v Črnomlju 15 gld. Šolsko upravnistvo se toplo zahvaljuje za plemenita darila ter prosi, naj darovalce posnemajo še drugi domači zastopi in zavodi, da more šola dobro uspevati na občo korist.

(Slavnost 50letnice) Njega Veličanstva našega presvitlega cesarja priredili bodo kakor smo že javili, tisti dosluženi vojaki, kateri so opravičeni prejeti spominsko svetinjo, in sicer dné 21. avgusta t. l. Ta dan se imajo vsi udeleženci zbrati ob 8. uri zjutraj pred „rotovžem“ od koder bode zbrana četa z godbo na čelu odkorakala k sv. maši „pri božjem grobu“ na prostem. Zaradi večje udeležbe so se prispevki znižali tako, da plača vsakdo z banketom vred 1 gld. 50 kr., brez banketa pa samo

50 kr. a. v. — Priglasiti se je pri g. L. Ropas-u, tajniku mestne hranilnice v Novem mestu ali pa pri g. I. Krajgar-ju, v pisarni g. Dr. Slanca v Novem mestu, in je ob enem treba vplačati tudi zgoraj navedeni prispevek.

Slavnostni odbor pod pokroviteljstvom gosp. Antona Pöll-a, c. in kr. podpolkovnika v p.

(Služba organista) v Mirni peči je razpisana.

(Prihodnji sejm v Toplicah) bo v četrtek dne 5. maja.

(Družbe sv. Cirila in Metoda kava) je izšla. Zaklopnice v navadnih barvah po $\frac{1}{2}$, $\frac{1}{4}$, $\frac{1}{5}$, $\frac{1}{10}$ kg. vsebine in ovitkom je napis: „Kava družbe sv. Cirila in Metoda“. Blago je iz najboljše cikoriije. Cene na drobno in debelo so iste, kakor vsaki drugi do sedaj rabljivi kavi. Založnik te kave je Iv. Jebačin, trgovec v Ljubljani, Valvazorjev trg. Rojakinje in rojaki! Sezite po tej domači kavi, razširjajte ž njo slovensko ime in podpirajte družbo sv. Cirila in Metoda! — Osebito priporočamo našim častitim ženskim podružnicam družbe sv. Cirila in Metoda, naj v svoji obče priznani vnemi za narodovo korist delujejo v to, da bode leto obsorej rabila sleherna slovenska gospodinja le to izborna domačo kavo.

(Družbi sv. Cirila in Metoda) je izredno požrtovalni rodoljub gosp. veletržec Iv. Perdan, do sedaj daroval 1000 gld. povodom svoje kupčije z vžigalicami „Družbe sv. Cirila in Metoda“. Bode naj torej vsem slovenskim krogom priporočen tudi za v prihodnje.

(Golobi pismonoše.) Dne 8. majnika t. l. spustil bode gospod Demšcher pripeljavši se z železnico ob 3. uri popoldne golobe pismonoše iz Gosuplja in sicer v štirih oddelkih po 10minutnih presledkih. Isti utegnejo tekom 20 do 24 minut priferčati v Novo mesto nazaj.

(Zlato poroko) bo obhajal 4. majnika učitelj v pokoju gosp. Florijan Kalinger. Služboval je kot učitelj v Boštajnu, na Zdolah, v Mirni peči in na Radovici, skupaj 41 let. Leta 1894 je stopil v pokoj, ter se mu je odločilo pokojnine 600 gld. Zdaj stanuje na svojem posestvu na Drski pri Rudolfovem. Svojo zlato poroko bo praznoval ravno pred oltarjem presvete Marije Davice v Stopičah, kjer je bil 9. februarja leta 1848 cerkveno poročen. Ob 8. uri se bodo peljali svatje iz Drske čez Kandijo, Gotnovas in Črmošnjice v Stopiče k sveti maši in zlati poroki. Po končanem cerkvenem obredu bojo imeli svatje skupni obed v hiši jubilanta na Drski. Mej svati bode šest še živih jubilarovih otrok, 16 vnukov (mei temi jeden vže oženjen ter drugi učitelj v Lešah na Gorenjskem), brat jubilanta (nadučitelj pri Sv. Križu), trije nečaki (mei temi jeden umirovljen c. in kr. stotnik, drugi nadučitelj in tretji posestnik in organist, ena svakinja, umirovljena soproga pokojnega brata učitelja v Šmarjeti, sedem nečakinj in še živi tovariš Jože Jeriček, mizarski mojster v Otočici itd. — Jubilant g. Florijan Kalinger je bil rojen 20. aprila 1827 v Stopičah in njegova zlata nevesta jubilarinja pa 8. marca 1830 na Dolenji Težki vodi pri Stopičah. Oba jubilanta sta še zdrava in čvrsta. Želimo jim, da obhajata čez deset let še svojo biserno poroko v Stopičah pri presveti Davici Mariji, ker sama priznavata, da vse, kar sta in imata, sta dobila na priprošnjo Marijino iz rok Stvarnikovih.

(„Stenografski venček“,) o katerem smo že zadnjič opomnili, osnoval se je 23. t. m. Pristopilo

je do sedaj 25 članov. V tesnopisju vadilo se bode redno trikrat na teden po eno uro. Znanje tesnopisja je danes skoro vsakemu naobraženemu človeku potrebno, toraj se tudi po šolah goji. Zato naj nikde te prilike ne zamudi, kdor se do sedaj tega ni učil in se čuti zato sposobnega. — Izjave sprejema gosp. R. Binter, c. kr. davčni uradnik v Novem mestu.

(Nova hiša,) ktero zidati se je občina novo-meška odločila, jela se bo ravnokar zidati. Temelj se že koplje. Odobreni načrt kaže lepo dvonadstropno hišo, z nepotrati, vendar lepim, in okusnim pročeljem. Prirejena bo za šest družin, za vsako po štiri, oziroma pet sob in z vsemi potrebnimi prostori. Ostalo bo še zemljišča pri hiši za prostorno dvorišče in vrt. Razdelitev sob je videti prav ugodna in tako urejena, da bo vsaka družina popolnoma ločena od druge. Prostorni hodniki bodo dovolj svetlobe imeli. Kuhinje popolno ločene od sob in vendar priročne. Tudi za cevi pričakovanega vodovoda se bodo udrtine napravile, da ne bo treba takrat zidu razkopavati. Oktobra meseca bo poslopje vsled pogodbe pod streho.

(Gradenje novega mostu) čez Krko pri Novem mestu se sedaj zopet nadaljuje z precej obilnimi močmi. Na mestni strani bo temelj skoraj že iz vode. Prehod čez vožno pot na Ragovo in k sv. Ani je že precej visoko zidan z lepimi kvadri, in bodo kmalu jeli obokati. Kamne vozijo od brega irške hosta po Krki v velikih čolnih.

(Pazite na tičarje!) Splošno se čujejo tožbe, da je slavcev in drugih ptičev-pevcev čim dalje manj v novomeški okolici, in zatrjuje se v obče, da so temu krivi domači tičarji. Ker je znano, da stezajo nekateri tičarji svoje dolge prste tudi po slavcih in da jih zalezujejo, kjerkoli je mogoče, opozarjamo s tem vse take brezvestne tičarje z najnim svarilom, da puste slavce in druge koristne ptičke pri miru, sicer jih lahko zadene prav občutna kazen. Vsak, kdor bi našel ali zvedel za tičarja, ki je dobil kakega slavca ali drugo koristno ptico, naj to nemudoma naznani na pristojnem mestu. Od zveze ptičjih prijateljev v Novem mestu mu je zagotovljena primerna nagrada za vsako tako ovadbo.

(„Zabavna knjižica za slov. mladino.“) Izšel je VII. zvezek te priljubljene zbirke povestij in pesmic na 48. straneh, ter stane le 15 kr. Knjigo je naročati pri njenem izdavalstvu in založniku, g. Anton Kosu, učitelju v Središču.

Razne vesti.

* (Ameriški prostovolci.) Ako hoče stopiti kdo v severnih ameriških državah mej vojake, mu treba oglašiti se pri nabornih komisijah. Ako je zdrav in ne preko 150 funtov težak in ako razume angleški jezik, ga vzamejo za 5 let. V prvem letu dobi mesečno 15 dolarjev (okoli 54 kron našega denarja.) Poleg tega dobi uniformo, orožje in hrano. Vojaška služba ni težka, ker se vežbajo le par ur na dan. Begunce pa tudi v Ameriki ostro kaznujejo.

* (Pogreznilo se je) v vasi Klapai ob Hebu na Češkem 30 hiš. Ta vas je postavljena deloma na hribu, vrh katerega so čarobne razvaline nekdanjega gradu. Vsled deževja in drugih podzemskih preobratov razpočil se je hrib na večih mestih ter požrl cela poslopja. Zasula se je tudi šola, a cerkev in župnišče so v največji nevarnosti, da se z njima enako zgodi. Blizu 200 prebivalcev je brez strehe. Strah je nepopisen. Za nesrečneže snujejo se v naglici milodarna društva. Cesar poslal je 2000 gld.

* (Mala loterijs v Avstriji) prešla je na državni račun s 1. novembrom 1787. Od takrat pa do konec leta 1896 so ljudje v loterijo znosili 1140 milijonov 841 tisoč 614 goldinarjev; v tem času je državi od te loterije čistega ostalo 432 milijonov 721 tisoč 359 gld. Največ so stavili v desetletju 1878 do 1887, namreč 213¹/₃ milijona, od katerih je 82⁷/₁₀ državi čistega ostalo. Samo v 1884 letu so nad 9¹/₄ milijona zastavili. Leta 1887 je prišlo poprek na vsacega prebivalca v Avstriji 94 kr., do leta 1896 se je ta poprečna svota znižala na 66 kr. Tudi po kronovinah računano, je velika razlika, koliko tu in tam v loterijo stavijo. V letu 1896 so največ stavili na Nizjeavstrijskem, poprek 2 gld. 68 kr. na eno osebo; najmanj Dalmatinci, 9 kr. eden.

V Novo Mesto vračujoča se pisma:

V mesecu aprilu: N. Nussdorfer, Samaria — Ana Peče, Šmarjeta — Jože Kastelic, Kočevje — Johann Novak, Dobličje — Anton Novljan, Minneapolis — Žan Sustersič, Leadville — Johann Lavrič, Moonrun — Anton Cimermančič, Haugh — W. G., Agram — Jakob Primc, Kočevje — Karel i Stocki, Karlovac — Mate Cvetan, Sibenik, — Franz Glanilavič, Budapest — Amen, Graz — Blasius Grill, Sistonical — Mitar Živkovič, Shenedoh — Marija Hartel, Ljubljana — Terezija Kuhel, Fiume — Matija Vovk, Salamer — Obrajtar, München — Matija Mikel, Pola — Johann Blatnik, Schmidt mühlen — Jernej Počervina, Ramingstein — Nikola Popovič, Eferding — Anka Brejzovar, Fiume — Antonije Sitter, Graz — M. Žabkar, Icco — Genossenschaft, Gurkfeld — Johann Hribar, Kašava — Janez Muren, Weisskirchen — Josef Ruttar, Graz — Josef Černe, Laibach — Franc Kobov, Lasalle.

VABILO

vsem sadjarskim veščakom, vnetim sadjerejcem in sploh pospeševalcem naše sadjereje, da se blagovolé v prid dolenjskega sadjarstva udeležiti

zborovanja sadjerejcev,

katerega priredi

kmetijska podružnica v Novem mestu v četrtek po binkošti t. j. dne 2. junija t. l. ob 10. dopoldne v dvorani mestne hiše v Novem mestu.

Vzpored:

Razgovor o vseh vprašanjih, zadevajočih povzdigo sadjarstva na Dolenjskem, zlasti pa o sledečih vprašanjih:

1.) Kateri kraji na Dolenjskem so posebno pripravi za pridelovanje sadja, in kako bi bilo po teh krajih razširjati umno sadjarstvo in pospeševati sadno kupčijo.

2.) Katera sadna plemena in katere vrste sadja je po teh krajih v veliki meri zasajati, da se povzdigne sadna kupčija, in postane sadjereja bolj dobičkonosna?

Odbor kmetijske podružnice v Novem mestu,
dne 21. aprila 1898.

V. Rohrman,
načelnik.

(120—1)

Loterijske številke.

Gradec 16. aprila	6	32	64	13	75
Trst 23. "	79	22	90	62	84

Škropilnica „Candeo“.

Glavna zaloga

je

v Novem mestu

pri

Franc Seidl-nu.
(118—1)

P. n.

Prečastiti duhovščini, gospodom uradnikom in slav. občinstvu naznanjam ter se priporočam, da imam veliko zalogo v suknemem blagu. Tudi nepremočljive lodne iz kamelnih dlak za haveloke ponudim po najnižji ceni. Tudi obleke izvršujem po najnovejšem kroju in nizki ceni, po dogovoru tudi na obroke. Ustreči hočem vsaki želji cenjenih gg. naročnikov. Za okusno delo jamčim.

Z odličnim spoštovanjem

Jakob Mikolič.

Hiša v najem, pripravna za trgovino, pekarijo ali pa za mizarstvo. Več se izve pod naslovom: „Poste restante 50 v Metliki“.
(110—2)

Garnitura hišne opreme, obstoječa iz zofe, mize in 6 stolov, vse prav dobro ohranjeno, je na prodaj. — Kje, pove iz prijaznosti opravništvo „Dol. Novic“.
(117—1)

P. n.

Priporočam slavnemu občinstvu Novega mesta in okolice svojo novo urejeno

izdelovalnico soda-vode,

v katerej izdelujem izključljivo s pomočjo filtracije s strojem soda-vodo, tako, da za svežo, zdravo in bistro vodo jamčim. Prodajam na veliko in malo.

Z odličnim spoštovanjem

Simeon Sladović plem. Sladoevički,
lekarna „pri Angelju“ in izdelovalnica soda-vode
v Novem mestu.
(121—1)

Jedino pravi BALSAM

(Tinctura balsamica)

iz lekarne pri „angelju varhu“
in tovarne farmacevtskih pre-
paratov

A. Thierry-ja v Pregradi
pri Rogatec-Slatini.

Preskušen in potrjen od zdravstvenih
oblastev.

Najstareje, najpristneje, najreelneje in
najceneje ljudsko domače zdravilo, ki

uteši prsne in plučne boleti, želodčen krč itd. ter je vpo-
rabno notranje in zunanje. V znak pristnosti je zaprta vsaka
steklenica s srebrno kapico, v katero je vtisnjena moja trdka
Adolf Thierry, lekarna pri „angelju varhu“. Vsak
balzam, ki ne nosi zgoraj stoječe zelene tiskane varstvene
znamke, naj se odkloni kot čim cenejo tem nič vredneje
ponaredbo. Pazi naj se toraj vedno natančno na zeleno
varstveno znamko, kakor zgoraj! Ponarejalce in posnemo-
valce mojega jedino pravega balzama, kakor tudi prekupce
nič vrednih ponarejenih, občinstvo varajočih drugih balza-
mov, zasledujem najstrožje sodnijskim potom na podlagi
zakona o varstvenih znamkah. Kjer se ne nahaja zaloga
mojega balzama, naj se naroči direktno in naslovi: Na
angelja varha lekarno A. Thierryja v Pregradi
pri Rogatec-Slatini. 12 malih ali 6 dvojnih steklenic
stane franko do vsake avstro-ogrske poštne postaje 4 krone,
v Bosno in Hercegovino 12 malih ali 6 dvojnih steklenic
4 krone 60 vinarjev. Manj kot 12 majhnih ali 6 dvojnih
steklenic se ne razpošilja. Razpošilja se samo proti pred-
plačilu ali poštnemu povzetju.

Pazi naj se vedno natančno na zgorajšno zeleno
varstveno znamko, katero mora nositi v znak pristnosti
vsaka steklenica. (139-20)

Adolf Thierry, lekarnar
v Pregradi pri Rogatec-Slatini.

Opravnik

posebno živinarstva ter poljedelstva popolnoma veččega,
išče podpisano vodstvo. Letna plača 380 gld., nado-
mestek za kurjavo 20 gld., stanovanje in svečava
(petrolej) prosta. Deputat: mali zelenjadni vrt, liter
mleka in liter domače pijače na dan. Službo nasto-
piti je 6. julija t. l. Prošnje, spremljane s priporočili,
pošljejo naj se najdalje do 6. junija podpisanemu vodstvu.
Kdor se ni na kaki kmetijski šoli izšolal, naj za to
službo ne prosi.

Vodstvo kranjske kmetijske šole na Grmu
pri Rudolfovem. (119-1)

Za vsa mizarska dela,

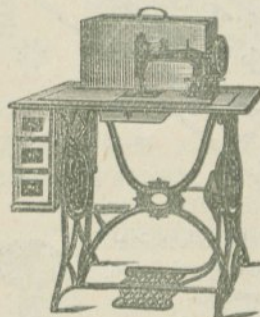
za stavbe, cerkveno in sobno opravo, po
najnovejšem slogu
(105-2) se priporoča

Alojzije Kobe,

mizarski mojster v Metliki, z dovršeno preskušnjo na c. kr.
tehnološnem obrtnem muzeju na Dunaju.

Josip Ogorentz,

Novo mesto.

Prva in najstarejša za-
loga šivalnih strojev na
Kranjskem
priporoča

svojo veliko množino
**šivalnih
strojev**

raznih sistemov, po najnižjih cenah
in ugodnih pogojih:

Ob enem priporoča svojo bogato izbiro
blaga za različno možko in žensko
obleko, nagrobnih vencev s trakovi in
napisi itd. (98-3)

Prodajalnica z eno sobo, kuhinjo in dve-
ma kletima se odda na tri
leta v najem po najnižji ceni. Prodajalnica je na prav
lepem prostoru, pri farni cerkvi zraven šole. — Več
pove Anton Hönigsman v Semiči. (88-3)

Dve male sobe, prazne ali pa s hišno
opravo, so takoj od-
dati v Kraus-ovi hiši pod kapitelnjnom. — Več se
izve v hiši. (100-3)

PRISTEN

Cena zavojn 25 kr. (50 vinarjev)
vsečina 500 gramov.

V svojo lastno korist naj zahtevajo in
jemljejo kupovalci le take izvirne zavoje.

Ozkotirni
vozovi iz jekla
za
Orenstein & Koppel
Prag • Feldbahnfabriken • Budapest
Wien I., Annagasse 3.

stavbena podjetja, gozdarstvo
in poljedelstvo.

Tovarna za izdelke
iz gline i. t. d.

za ročno rabo,
za rabo s konji in
za parno silo.

Jeklene železnične
šine, kolesa, osi i. t. d.

Najemnina
celih prevoznih naprav.

Vino

domačega pridelka
je na prodaj
v grajščini Bajnof (Weinhof) pri Rudolfovem.

112-2)

Učenec sprejme se takoj za mesarski obrt
pri Josip Windischer-ju v Kandiji pri
Novem mestu. (97-3)

Konjska oprava (Geschirr) je ceno na
prodaj. — Kje pové
opravnitvo „Dol. Nov.“

Steinfeldska pivovarna
Bratov Reininghaus
v Gradoi
Centralna zaloga v Ljubljani (Šiška)
(zastopništvo M. Zinnauer)
priporoča vležano
marčno in eksportno pivo
v sodčkih in steklenicah.

**Zaloga za Novo mesto in
okolico**
pri gospodu
Anton Jacaz (Jakac),
gostilničar pri g. Brunnerju in pri g. Skaber-
netu v Novem mestu. (93-3)

Učenec se sprejme v prodajalnico z
špecerijskim in
železniškim blagom. — Kje pove opravn. „Dol. Novic“.

Lepa obokana klet je za nizko na-
jemnino koj od-
dati v Novem mestu št. 157. (2-9)

Berite!

Singerjevi šivalni stroji
so izkušeno le najbolji in se dobivajo v Novem mestu pri
Medvedu.

Priporoča pa tudi kolesa, in svojo novo založeno trgovino z oblačilnim blagom.

(91-3)

